

Jan Lidén

Direktören som tar hojen till banken

Jan Lidén är vd och koncernchef för Swedbank. Han inleder en porträttserie över tyresöbor. Jan Lidén kom till Tyresö som sommargäst redan som barn och blev bofast senare i livet. Han berättar om sitt Tyresö, om banken, ledarskapet och passionen för motorcyklar.

Redan före Jan Lidén syns i kurvan hörs hans motorcykel. Den mullrar dovt och skiljer sig från ungdomarnas mopedknatter och bilarnas buller. Att köra motorcykel är en passion han haft i många år. På sommarhalvåret tar han gärna motorcykeln till banken. Den är effektiv i tät trafik och så är det roligt att köra. Han har hittat flera trevliga mindre vägar här på Södertörn. Det är en lustfylld upplevelse han varmt rekommenderar.

- Man känner vinden, dofterna och märker vädret så mycket mer än när man sitter och halvsover i en bil. Det ger en naturnära körglädje.

Den första kontakten med Tyresö fick han redan som tvååring. Mamma och pappa köpte ett sommarställe på Brevikshalvön och där tillbringade Jan och hans två yngre systrar sommarloven.

- Mitt starkaste minne är som för de flesta barn att det alltid var soligt. Vi badade mycket och pappa hade båt. Jag tycker fortfarande att det är skojigt med sjön och båtar.

Familjen flyttade under 1960-talet till Småland, men behöll sommarstugan och spenderade somrarna, påsk och andra högtider i Tyresö. 1977 återvände han, men då till Åkersberga norr om Stockholm.

- Mina föräldrar dog vid den tiden, men vi hade kvar sommarstället och sedan köpte jag ut mina syskon. Jag snickrade på huset och hade alltid en båt i Erstaviken.

Jan Lidén tog en akademisk grundexamen i ekonomi vid Lunds universitet när han var tjugofyra år. Nationalekonomi, som idag kallas makroekonomi, var det som roade honom mest. Han började sedan arbeta med försäljning och hade flera anställningar bland annat i bioteknikföretaget LKB som tillverkade laborationsutrustning innan han kom till finansbranschen.

Det var i april 1990, strax före Nyckeln gick i konkurs, som Jan Lidén började på Sparbanken och då på det välskötta finansbolaget. Där stannade han i fem år och var de sista tre åren vd för bolaget. Det var också under den tiden han flyttade ut till Tyresö permanent.

- Jag tycker det är en idealisk plats att bo på om man gillar skärgårdsnaturen och närhet till storstaden. Tyresö är lättare att nå trafikmässigt än de norra förorterna. Det är lagom stort. Det var väldigt lätt för mig att börja leta efter något här.

Tyresö kommun vill gärna profilera sig som en skärgårdskommun.

- Det är inte det första man tänker på, men jag har fått klart för mig att det är en ambition. Jag tror att det kan vara bra för kommunen, men jag tror de behöver ta mer initiativ.

Swedbank har tagit ett initiativ som de är ensamma om bland bankerna i Sverige. De är miljöcertifierade enligt ISO 14001.

- Vi är bara i början av en utveckling där energi kommer att bli allt dyrare. På Swedbank arbetar vi med miljöfrågor ur ett affärsmässigt perspektiv. Både vi och våra kunder behöver hantera dessa frågor väl för att behålla en god ekonomi.

På banken är han miljöansvarig. Hur är det hemma?

- Jag är inte ideologiskt engagerad i miljöfrågor utan ser dem utifrån en rationell utgångspunkt. Jag har till exempel nyligen låtit installera en luftvärmepump för att få ner elkostnaden. Jag satte in energiglas redan när jag byggde huset och jag använder lågenergilampor.

Man kan ofta se Jan Lidén på kretsloppscentralen i Petterboda. Det är något han delar med många och han undrar stilla, var tog allt vägen förut? Att bejaka miljöfrågan är viktigt tycker Jan Lidén. Den har en stark sprängkraft.

Swedbank som har många kunder, av svenska banker har de flest rika, flest fattiga, flest med invandrarbakgrund – flest av alla sorter, gör många transaktioner och skickade förut ut många brev till sina kunder.

- Vi räknade ut att till ett normalhushåll skickade vi nittio brev per år. Det bestämde vi oss för att sluta med. Vi skickar istället allt elektroniskt. Det är viktigt att profilera sig.

Profilering är något Swedbank ägnar kraft åt. Förra året startade banken en omprofilering. Ett nytt namn och en ny profil för en bank med en lång historia. Den första sparbanken startades 1820 i Göteborg. 1915 öppnades jordbrukskassor, den första inte långt härifrån i Västerhaninge. 1997 ombildades banken till FöreningsSparbanken, ett nitton bokstäver långt namn som var svårt att uttala utomlands.

- Namnet och varumärket Swedbank hade vi redan. Och det har en positiv klang utomlands, till exempel i Ryssland. Omprofileringen är ett sätt för oss att förändra banken. Från att ha setts som en myndighet, en position som vårt inflytande över människors pengar ger oss, till ett professionellt tjänsteföretag som är bra på service. Det är en omvandling som är besvärligare än man kan tro för inflytandet ger makt.

Makt lockar många och det är inte alla som kan ta det ansvaret. Det finns en uppsjö av filosofier om hur en god ledare ska vara och det har skrivits hyllmeter i ämnet. Bäst att fråga en som vet av egen erfarenhet. Jan Lidén har varit ledare i många år.

- Ledningsuppgiften är likartad oavsett bransch. Det blir lätt så i Sverige att den uppgiften puttas undan. Ett exempel är skolan som är en oerhört strategisk resurs för Sverige. Längre har politiker fått stå i skottgluggen. De som kommit undan i debatten om skolan är lärare och skolledning. Vad har de sysslat med de senaste trettio åren? De har verkligen inte lett verksamheten.

Jan Lidén menar att ledningsuppgiften är en underskattad del av resurserna som en verksamhet behöver. Uppgiften behövs för att formulera mål och medel, motivera medarbetarna och följa upp och ställa krav. Alla människor vill bli hörda, alla uppskattar ledare som är tydliga och samtidigt vänliga.

- Som ledare är det viktigt att ha en realistisk självuppfattning, att förstå hur man uppfattas. Där åker hälften av ledaraspiranterna bort. Sedan måste man ha en social kompetens, att kunna meddela sig på ett sätt så att de som lyssnar tar till sig vad man säger. Till sist ska man kunna agera olika ledare i olika situationer. Ibland är det jag som vet bäst och ibland har jag en delegerande roll.

Det är mycket analytiskt arbete i ett bra ledarskap. Att se situationen och välja den bästa lösningen. Besluten är upp till ledaren till syvende och sist. En god ledare ska leva som den lär. Om man vill att andra ska jobba hårt, måste man själv jobba hårt, menar Jan Lidén.

Understundom är det ensamt på toppen och ensamt att fälla avgörandet i svåra beslut. Hur hanterar du det?

- Jag tror att jag gör på olika sätt. Du kan naturligtvis ha människor omkring dig som du har förtroende för och som ger kloka omdömen. Du kan också avpersonifiera situationen, då kan du till och med fråga barn och ofta få kloka svar. Men man måste vara realistisk. Du måste gilla att vara ensam. Chefsansvaret är egentligen lika ensamt var man än sitter i en organisation. Du måste klara det. Förstå att det finns dem som vill dig illa och väntar på misstaget.
- Det är tyvärr status i att vara chef. Även olämpliga vill bli det och det är deras största olycka. Bättre att se vad man är duktig på och göra det.

Att se in i framtiden är inte det lättaste och just nu finns det en oro på de finansiella marknaderna.

- Jag tycker att du som svensk ska ta det lugnt. Vi har några bra år framför oss i Sverige vad gäller ekonomisk tillväxt. Den bromsas upp av den finansiella oron som jag inte tror kommer att bli kortvarig. Skaffa dig en överblick över din ekonomi. Ha en buffert för oförutsedda utgifter och spara för framtida behov. Det finns inget välfärdssystem längre. Det anar vi alla, men alltför få gör något åt det.

Jan Lidén dricker upp sitt kaffe. Han kränger på sig motorcykelstället, tar på hjälmen och drar iväg till banken.

Jan Lidén

58 år

Sambo, med fyra barn varav tre är utflugna

Bosatt på Brevikshalvön

Vd och koncernchef för Swedbank

Läser gärna engelsk litteratur på originalspråket, har även försökt med de nordiska språken

Lästips: "Den tysta flickan" av Peter Höög som tidigare gett ut bland annat "Fröken Smillas känsla för snö".

Seglar gärna, hans två pojkar har ärvt intresset för båtliv

Kör motorcykel på sommarhalvåret

Det visste du inte... Jan går gärna på opera. Det är inte bara för musiken och de vackra ariorna utan även för kostymerna, dekoren och atmosfären.

Swedbank

Swedbank har 8 500 anställda i Sverige och 21 500 totalt i femton länder. Målet är att banken ska uppfattas som bäst på service och vara en bank med lokal närvaro. De har kontor i alla kommuner i Sverige. I Tyresö finns två, ett i Tyresö Centrum och ett i Trollbäcken.